

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

51. ÉVFOLYAM

1985. OKTÓBER

5. SZÁM

MIT SZÓLNA LUTHER?

Túrmezei Erzsébet alább közölt verse veti fel a kérdést, hogy ha Luther előre látta volna tételei kiszögezésének következményeit egyes emberi viszonylatban, vajjon nyilvánosságra hozta volna-e felismeréseit?

Erre a kérdésre nem könnyű választ adni, s ennek több oka van. Az egyik az, hogy Isten felhasznál egyes embereket, minden korban, különböző mun-

káinak elvégzésére, és ezek nem tehetnek semmit sem az isteni erő ellen, mely őket munkára indítja. Hogy költői szavakat használunk-e és ezt "ihlet"-nek nevezzük, vagy egyházi fogalmakat és "a Szentlélek bennünk működő erejéről" beszélünk, vagy modern politikai meghatározással "forradalmi ügynököknek" bélyegezzük-e őket, az valójában nem számít. Minden attól függ, hogy ki, milyen szempontból nézi azt, ami történik, és azt, aki annak emberi eszköze.

A másik az, hogy akárhogy is hadakozunk ellene, e világban a gonoszság hatalmai működnek, és lassan, de biztosan megromtják azt az "erkölcsi világrendet", amely eredetileg Isten alapvető törvényére, a Tíz Parancsolatra épült fel. Ezt bizonyítja Luther Kiskáitéja is, melyben ő a Tíz Parancsolatnak addig sohasem hallott és még csak nem is sejtett értelmezést adott, igazi, bibliai szempontból, alkalmazva annak mélyebb jelentőségét az akkori élet jelenségeire. Meg vagyok győződve arról, hogy sokan megdöbbennének, ha elővennék és elolvasnánk amit Luther írt, és talán egy-egy szó megváltoztatásával a mai viszonyokat illesztenénk beléjük. Ezért van szükség arra, hogy visszatérjen az emberiség az eredeti világrendre, mely mindig nemcsak az ember egyéni életét és érdekeit veszi számba, hanem a közösségi szempontot is életbevágónak tartja.

Csak elő kell hogy vegyük bármelyik napon, bármelyik államban élünk is, bármelyik napilapunkat, vérfagyasztó vagy undorító büntettek, embertelenségek példáit találjuk meg bennük. S ha ezeket összehasonlítjuk pár hét vagy hónap múltán azzal a büntetéssel, melyet a manapság olyan "megérintő" és

"emberi szempontú" törvénykezés kimért rájuk, akkor azon gondolkozunk, hogy vajjon érdemes-e "jónak" lenni, amikor a "gonoszak" olyan kis büntetéssel megússzák. Vérfertőzés, embergyalázat, hidegvérű gyilkosság, állatokkal szembeni kegyetlenség napirenden vannak, — s voltak bizonyára Luther korában is, csak akkor nem volt sajtó, amelyik nyilvánosságra hozta volna őket. S így, ha Isten belenyúlt ebbe a világba egy ember által, és fel akarta rázni közömbösségéből, vagy tévelygéseiből, akkor azért csak hálát adhat az ember, még ha annak a tettnek századokon keresztül vértanúi is voltak.

De Luther tételeinek kiszögezése önmagában nem volt elegendő. Valami más is kellett mögéje. Emberi kiállítás, mely az eredeti tudományos, doktori vitairatán felül, egész egyéniségét követelte. Így nyugodtan elmondhatjuk, hogy Luther reformációja emberi szem-

Túrmezei Erzsébet:

Nem tehetett másképp

*Kiszögezte, s nem tudta mit cselekszik
tudós vitát és tisztulást akart.
Világoljon az Evangéliom!
Aranyért nincsen kegyelem!
Bűnbánat nélkül nincs bocsánat!*

*Ha látta volna már,
hogy 95 tétele,
mint vihar süvítő szele,
söpör végig országokon, világon
ha látta volna a nyomában támadt
villámos zivatart,
s mint vérfagyasztó vízió,
szemébelobbant volna máglyák lángja,
gályarabsága és inkvizíció,
vajjon megtette volna akkor is?
Nem verte volna vissza látomása?
Nem hullott volna ki csontos kezéből,
tételszögezõ, súlyos kalapácsa?*

*Lehet... ha nem a Hatalmas keze
vezette volna
tételíró kezét,
Akiel ellenkezni kárhozhat?
Aki előtt csak térdre hullni jó...
Lehet... ha nem a Hatalmas szava
mondta volna: Legyen,
világosság és reformáció!*

*Kiszögezte, s nem tudta mit cselekszik,
Nem tudta, hogy a 95 tétel
útnak indul és századokon átlép.*

*Megírta, mert meg kellett írnia.
Kiszögezte, mert "nem tehetett másképp".*

pontból nem a tételek kiszögezésével kezdődött, hanem négy évvel később, az 1521-es wormszi birodalmi gyűlésen való kiállításával, melyben azt mondtotta: *“Itt állok, másképp nem tehetek, Isten engem úgy segéljen.”*

S ha végignézzük a reformáció történetén, számba vesszük mindazt, ami történt bárhol és bármikor, akkor megláthatjuk, hogy a reformáció üldözöttjei, vértanúi mindig azok voltak, akik úgy érezték, hogy *“másképp nem tehetnek”*, mert Istenhez való hűségük kötelezte őket a kiállításra, és nem voltak képesek megtagadni a lelkükben érezhető isteni akaratot.

Nemrégiben kezembé jutott egy odahaza 1973-ban megjelent könyv negyedik kiadása. Moldova György: *“Negyven Prédikátor”* című regénye, mely a nápolyi gályarabságra elhurcolt protestáns prédikátorok szenvedéseit írja le, vérfagyasztó és csaknem hihetetlen részletekkel. Az író nem tudta befejezni, túlnőtt rajta az anyag, de ő is azok közé számíthatja magát, akik *“nem tehettek egyebet”*, hajtotta őket valami vagy Valaki. Tele is van könyve olyan emberek neveivel és élet-adataival, akik

mindent elviseltek, mert nem voltak képesek ellentmondani az őket hitvallásra kényszerítő Istennek, — azaz felismerték, hogy életüket azért kapták, hogy vértanúvá legyenek.

De ne menjünk vissza olyan messzire a múltba. Csak gondoljunk azokra, akik korunkban állottak ki, és mindent elvállaltak Krisztus nevéért és az igazságért, melyet a Szentírásból fedeztek fel. Talán nem mindegyikük szenvedett annyit, mint a német *Bonhöffer*, talán nem mindegyikük ment a vesztőhelyre, de akárhol is fejezték be életüket, akár a börtönben, akár száműzetésben, akár házi-fogságban, mint *Ordass* püspökünk, példájuk ma is azt harsogja felénk: nem lehetetlen ellenállni a gonosznak, az istentelen felsőségnek, a világ megvetésének, ha csakugyan megvan bennünk Isten hívó szava.

Ha Luther ma jelenne meg közöttünk, ma sem mondana mást, mint azt, hogy *“nem tehet másképp”*, mint úgy, hogy Isten törvényét alkalmazza a mai életre. Hogy elítéli nyíltan a főnakságokat, a megalkuvásokat, kor-szellemnek megfelelő engedményeket és nem törődik azzal, hogy milyen híre

van, hogy becsukják-e vagy elmeogyóintézetbe zárják, neki szólnia kell.

De mi van velünk? Mit szólunk mi mai világunkhoz, melyben egyes egyházak vezető püspökei azon töprengenek, hogy a mesterségesen elindított fogamzás bűn-e vagy sem, és hogy mit jelent annak megszakítása. A mai élet kérdéseinek tömege csak akkor oldható meg egyes részleteiben, vagy teljes tömegében, ha elkezdünk gondolkodni azon, hogy mi is az alapvető, mi az, ami minden emberre vonatkozik, mert olyasvalakitől ered, Aki minden ember felett való?

Szükségünk van tehát a reformációra. Szükségünk van mind egyéni, mind közösségi, mind világviszonylatban. Egyikünk sem mentes, egyikünk se mondhatja, hogy *“én jól vagyok, velem semmi baj sincs, nekem megvan a békességem”*, mert a kérdés mindig felvetődik: de mi van a környezetben, mennyire hatottál ki reájuk?

Amikor Luther kiszögezte 95 tételt 468 évvel ezelőtt, őt éppen ez érdekelte. Nem annyira a saját sorsa, mert arra megtalálta a feleletet, hanem mindazoké, akik nem tudtak gondolkodni önmaguk apró bajain túl és minden-napi problémákkal, a kenyér, az állás, a család problémáival vesződtek, azaz nem látták a fáktól az erdőt. Ezekért, ezek megváltásáért állt ki és vállalna felelősséget ma is Luther.

A mi kérdésünk magunkhoz intézve csak ez lehet: ki merek-e állni én, bármelyik nem népszerű ügyben és meg nem alkudva rátenni egész életemet? Vagyok-e annak a reformációnak folytatása, melyet Luther kezdett meg azzal, hogy rámutatott az emberi gondolkozással elködösített Keresztre, melyen Krisztus halt meg érettünk? Vagy még ma sem tudom, hogy *nincsen senki másban üdvösség, sem pedig bűnök bocsánata, sem pedig örök élet, hanem csak abban a Krisztusban, aki ugyancsak kiállott, mint később szolgálja Luther a világ hatalmai, a farizeusok és a vámszedők, a fejedelmek és politikai rendszerek ellenére, és azt mondaná ma is, mint akkor mondott, hogy “sokat kell szenvednie a vénektől és írástudóktól és megöletni, és harmadnapon feltámadni” (Mt. 16:21). És hogy ő elvállalja mindezt, mert tudja, hogy a végén ott a feltámadás és az örök élet.*

Kemény Péter
Hitből Élünk

Adományok az “Erős Vár”-ra

Köszönettel nyugtázzuk az 1983. október 15. és 1985. szeptember 30. között az előfizetéseken felül beérkezett alábbi lapfenntartó adományokat (az előfizetések nyugtázása mindenkor a címszalagon látható lejáratú év és hónap kijávitásával történik):

\$100: Névtelen dr. Rupprecht Pálné emlékére (Minneapolis). — **\$50:** Magyar Egyesült Egyház (Montreal). — **\$37:** Dr. Róland Valér (Rolling Hills, CA). — **\$35:** Gracza Erzsébet (Minneapolis), dr. Rupprecht Pál (Minneapolis). — **\$30.12:** Ottenbacher Károly (Karlsruhe, Németország). — **\$25:** Dr. v. Radányi Oszkár (Cleveland), dr. Stiegler Ernő ev. lelkész emlékére özvegye, Ida (Allentown, PA), dr. Wigner Jenő (Princeton, NJ). — **\$20:** Palatinus Józsefné (Knoxville, TN), Schröder Istvánné (Toronto), Szabadkai Sándor (Cleveland), dr. v. Tapolcsányi Oszvald szülei emlékére (Cleveland). — **\$17:** Pörs Ibolyka (Holly Hill, FL). — **\$15:** Zóhrer család Juhász Jánosné sz. Németh Terézia emlékére (Spring Hill, FL). — **\$14:** Czokoly Istvánné (Cleveland), Mergl Károly (Linesville, PA). — **\$13:** v. Hangyássy Károly (Lake Elsinore, CA). — **\$11:** Eiler András (Waukesha, WI), Kondor Mihályné (Detroit), Kunos Jenő (Milton, FL). — **\$10:** Bacsek István (Cambridge, ON), Baráth Jánosné (Poughkeepsie, NY), Barbier Lajos (Toronto), Becker Jakabné (Chicago), Bell Lajosné (Edmonds, WA), Csepi Béla (Ludlow, MA), Gyapay Ede (Ste-Anne-de-Bellevue, PQ), Litauszky György (Haney, BC), Madaras László (Boston), dr. Pokoly László (Toronto), dr. Szent-Ivány Gábor (Bethesda,

MD). — **\$9.03:** Kellner Ilona (Sundbyberg, Svédország). — **\$9:** Horváth Sándorné (Dearborn, MI), Mazán Erzsébet (Catskill, NY). — **\$7:** Dr. Mikeházy István (Cleveland), Nitsch József (Longwood, FL), Reményik Miklós (Stone Mountain, GA), Tessényi Kornél (Milton, FL), Vargha Lajosné (Chicago), Vigh Olga (Phoenix, AZ). — **\$6:** Koppányi Dénesné (Lawrenceville, NJ), Mihalik Gyula (Tenafly, NJ), Molnár Jánosné (Buffalo), Temesi István (Cleveland), Váraljay János (Cleveland). — **\$5:** Dr. Csepely András (Toronto), Fritsch István (Toronto), v. Hefty Frigyes (Santa Monica, CA), Jókay-Ihász Lajos (Evanston, IL), Pál-völgyi-Pfeiffer István (Ligonier, PA), Rajki Pál (Windsor, ON). — **\$4:** Bertók Lajos, Dolesch Gyuláné, Horváth Antalné, Jány István, Knodel János, Olajos Domokosné, Rózsahegy Károly, Simontsits Attila, Tóth László (mind Cleveland); Alapi István (Saranac Lake, NY), Búzás Imre (Detroit), Durkó József (Amherst, OH), dr. Hadházy József (Jamestown, NY), Havas Zsuzsanna (Buffalo), Holéczy Sámuelné (Smithville, OH), dr. Kispál Józsefné (Van Nuys, CA), Lehoczky László (Sarasota, FL), Markovits Pál (Carmichaels, PA), Molnár Béla (Turtle Creek, PA), Németh János (Bradford, PA), Papp Gábor (Angola, NY), Szabó Józsefné (Akron), Szöllösi Jenőné (Golden, CO), Tomaj Gusztáv (Chicago). — **\$3:** Elek József, Féja Ferencné, Kneffel Péter, Mészáros Ödönne (mind Cleveland); Kádas Imre (Toronto), Schneider Henrik (New Berlin, WI). — **\$2:**

(Folytatás a 4. oldalon)

Magyar fiatalokkal a Kereszthegy alatt

Immár 26. alkalommal gyülekeztek össze Európa nyugati és északi országaiban élő magyar fiatalok hagyományos nagyheti találkozójukra, amelyet 1985-ben a Német Szövetségi Köztársaságnak a közepe táján elterülő Rhön hegység legmagasabb csúcsának, a 928 méter magas "Kereszthegy" (Kreuzberg)-nek a lábánál fekvő szép keresztyén konferenciái központban rendeztek meg. A találkozó fő témája: "Isten képmása" volt. A kb. 80 mindvégig jelenlevő résztvevőnek több, mint a fele 30 évnél fiatalabb személy volt, ezek nagyrésze a 15 és 25 év közöttiek korcsoportjába tartozott.

A résztvevők java már szombaton megérkezett (Skandináviából 32-en!), de a hivatalos megnyitásra csak a virágvasárnap esti istentiszteleten került sor. Ezt Kiss Szabolcs koblenzi ref. lelkipásztor tartotta a konferenciái telep kápolnájában. Aznap délután Gémes Pál tübingeni ev. teológiai hallgató és Pósfay György, az Evangélikus Világszövetség munkatársa a szervezet Budapesten tartott világgyűléséről, illetőleg az azt megelőző nemzetközi evangélikus ifjúsági találkozó lefolyásáról tájékoztatta a megjelenteket, levetítve az ott felvett képeket.

Mint korábbi konferenciákon, úgy az idein is, az első esti programját a résztvevő csoportok és egyének bemutatkozása képezte. A napot minden este áhítat fejezte be, amelyet leginkább a kápolnában tartottak. Ezeket főképpen a fiatalok készítették elő és vezették le. Minden este Jézus egyik példázatát állították előtérbe és annak mai üzenetét próbálták meg tolmácsolni.

A húsvéti ünnep reggeléig tartó találkozó napjai így alakultak: reggeli előtt félórásig tartó közös imaóra volt, majd a reggeli után bibliatanulmányok következtek. Ezek mind Dávid király életének egy-egy rövid időszakáról szóltak. A tanulmányokat Tüski István és felesége (mindketten Hollandiában szolgáló magyar református lelkészek), Kiss Szabolcs ref. és Koltai Rezső ev. (Németországban, ill. Svédországban munkálkodó lelkipásztorok) vezették.

A fő témát a délelőtti bibliatanulmányokat követő előadások világították meg. Hétfőn Joób Olivér zürichi evangélikus lelkész "A tereméstörténet tanítása az emberről" témáról beszélt, kedden Cseri Gyula frankfurti református lelkész azt a kérdést világította meg, hogy "Mit tanítanak a természettudományok az emberről?" A szerdai előadást Gémes István stuttgarti evangélikus lelkész tartotta, amelynek címe: "Az ő- és új ember Pál leveleiben" volt. Csütörtöki előadásában egy Hollandiában élő főiskolai tanárnő, Visserné Irén a pszichológiai iskolának az emberről alkotott felfogását ismertette. Nagypénteken dr. Vass György jezsuita, az innsbrucki teológia tanára előadásában kifejtette, hogy miképpen látta Jézus a bűnös embert. Nagyszombaton, kerekasztal megbeszélésen egy lelkipásztor, egy kémikus, egy teológiai hallgató, egy lelkész felesége és egy joghallgató arra a kérdésre próbált feleletet adni, hogy "Mennyit ér az ember?"

Délutánonként a résztvevők korcsoportokban felszotva a délelőtti előadásokat beszélték meg.

Esténként, esti áhítat előtt, kulturális vagy közösséget fejlesztő programok voltak, az utób-

biakat rögtönzött ifjúsági csoportok készítették elő. Hétfőn egy Stockholmban élő tanár a finnek híres époszájáról a 150. év első ízben nyomtatásban megjelent Kalevaláról tartott igen érdekes előadást. Kedden a fiatalok vidám vetélkedőt rendeztek, amely az ember fejlődésének a témáját állította az est középpontjába. Szerdán zene- és versszavaló műsor töltötte ki az esti program idejét, csütörtökön irodalmi előadásra került sor, amikor is a konferencia résztvevőiből alakult kis műkedvelő csoport előadta Cs. Szabó László 1984-ben elhunyt magyar írónak a "Nagypéntek Rodostóban" című hangjátékát, így emlékezve meg II. Rákóczi Ferenc halálának 250. évfordulójáról. Nagypénteken a "Zimbabwei Passió" című missziói filmet láthatták a megjelentek az esti órákban, majd szombaton az 1986. évi konferenciát előkészítő "Diákkonferenciát" után búcsúest volt.

A kulturális programot egy félnapos kirándulás is kiegészítette, amelynek a célja Würzburg érdekességeinek a megtekintése volt. Nagypénteken a kora délutáni órákban került sor a "Kereszthegy" megmászására. Ez a konferen-

ciái központ felett tornyosuló csúcs az ott látható három keresztről kapta nevét.

Nagypénteken egyébként úrvacsorával (és egy keresztelessel) egybekötött istentisztelet volt, amelynek a szolgálatában négy lelkész vett részt. A nap ígértetője Pósfay György Svájcban szolgáló evangélikus lelkész volt. Előtte a fiatalok úrvacsorai előkészítő meditációt tartottak. Egyik nap a konferenciái telep szomszédságában lakó nyugalmazott német matematikus, a mainzi egyetem volt rektora, dr. Rohrbach Hans professzor tartott érdekes előadást az egybegyűlteknél. Egy másik alkalommal a konferenciái központban önként dolgozó német fiatalok és vezetőik rendeztek műsoros délutánt a magyar konferenciázóknak.

Amikor húsvét reggelén az imádság és az Ige szavának elhangzása után a résztvevők elbúcsúztak egymástól, hogy visszainduljanak sok országban levő otthonaik felé, szinte mindannyian kifejezésre juttatták: "Jó volt együtt lenni a "Kereszthegy" alatt, mert sokan megérezheték itt az Isten közelségét!" Egyben azon reménységükről is vallomást tettek, hogy ha az Úr ezt megengedi, 1986-ban ismét eljönnek a nagyheti találkozóra.

-y-y

A japán császár, az EVSz elnöke, meg az amerikai kantáta

Annakidején beszámoltunk arról, hogy a Luther emlékévké alkalmából az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia felkérte Kiss János zeneszerzőt egy Luther-témájú mű megírására. Kiss János addigi zenei tevékenysége kedvező bírálatban részesült világszerte. Különböző művei előadásra kerültek az angol királyi és a japán császári udvarban, sőt még a Vatikánban is. Erről tanúskodnak az elismerő levelek, melyekben Erzsébet királynő, Hirohito és II. János Pál pápa köszönetüket fejezik ki a szerzőnek.

A Luther-kantáta nagyszerű ősbemutatója 1984. május 27-én volt szimfonikus zenekari előadásban, 4 szóló-énekessel. A rádió műsorán is ismételtelen szerepelt a darab.

A kantáta szerzője az Evangélikus Világszövetség budapesti nagygyűlésének dedikálta művét. A partitúrát, valamint az ősbemutató hangfelvételét Markovits Pál ev. lelkész adta át Budapesten 1984. július 22-én, a gyűlést megnyitó istentisztelet után dr. Káldy Zoltán püspöknek, aki néhány nappal később az EVSz elnöki székébe került. Az átadás megtörténtét alábbi képzünk bizonyítja.

Az azóta eltelt 15 hónap alatt semmilyen visszhang nem érkezett Budapestről (vagy akár Genfből). A szerző természetesen érdekelte művének sorsa (annál is inkább, mert a püspök úr korábban többször utalt az amerikai magyar evangélikusok felé való "hídpítésre"). Megkérte budapesti nagybátyját, aki a Magyar Tu-

Káldy püspök (kezeben a kantáta), mellette felesége és Markovits lelkész.

dományos Akadémia köztiszteltetben álló tagja, hogy a püspöki hivatalban próbáljon érdeklődni. Az akadémikus "rang" úgy látszik nem volt elegendő a Deák-téren, mert az illető 6 hónapi kísérletezés után mindössze a titkárnőig jutott el, aki nem tudott ugyan a kantátáról, de megígérte, hogy "majd utánanézzünk". Azóta ismét eltelt néhány hónap, a kantáta sorsa továbbra is ismeretlen.

Mindez azért íródott meg, hogy feltehesük a kérdést:

Amikor a japán császár (maga a "Mikádó") nem tartja rangján alulinak, hogy köszönő levélre méltassa a küldőt, miért nem várható el legalább ugyanennyi az EVSz magyar elnökétől?

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 5. (235) Vol. 51.
OCTOBER 1985

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:
Juhász Imre

Munkatársak:
a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"
P. O. BOX 02148
CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékkal lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by
Classic Printing Corporation
9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

Adományok az "Erős Vár"-ra

(Folytatás a 2. oldalról)

Bús János, Felméri Lajos, Kató Antalné, Lovagi Tibor, dr. Ribárszky István, Rózsahegy Pál, Sala Györgyné, Sala Norbert, br. Schönberger Ernőné, dr. Tóth Istvánné (mind Cleveland); Flash Mária (Greenville, NY), Garansi Jovánka (Toronto), Halászi Lászlóné (Livonia, MI), dr. Jeszenszky Géza (Santa Barbara, CA), Kish Mary (Chicago), Molnár Mihályné (New Brunswick), Novák Dezső (Elyria, OH), Pásztor László (Washington, DC), dr. Regős Péter (New York), Solcz Dezső (Youngstown, OH), Somos Mihály (Sparks, NV), Torday Egon (Clearwater, FL), Tóth Józsefné (West Covina, CA), dr. Vietórisz József (Pittsburgh). — \$1: Beck Jánosné, Csépes Lajos, Linka László, Simonka György, Szalontai András, Tenki Berta, dr. Tihanyi Sándor, Vásári Ferencné (mind Cleveland); Balogh Mihályné (Buffalo), Buthy Dénes (Buffalo), Holló Mária (Toronto), Kocsis Irma (Rochester, NY), Lándy Tamásné (Morton Grove, IL), dr. Lestyan János (Milton, FL), Olchváry István (New Brunswick), Pusztai Péter (San Francisco), Rein Henrik (Brunswick, OH), Rettmann Farkas (Hartford, CT), Szarka Lajos (Philadelphia), Varga Lajosné (Chicago), v. Zerinváry Szilárdné (McKeesport, PA).

A Sajtóvasárnap alkalmával befizetett adományokat gyülekezetenként mutatjuk ki, lásd Sajtóvasárnapi adományok 1983/84.

Sajtóvasárnapi adományok — 1983 —

(A tavalyi budapesti Világgyűlés, valamint lapunk félévszázados jubileumával kapcsolatos anyagtörölődások miatt csak most kerülhet sor erre a kimutatásra.)

Az 1983. november 20-i sajtóvasárnap nyomán beérkezett összegeket az ERŐS VÁR köszönettel nyugtázza:

CLEVELAND—NYUGAT: adományok \$151.00, előfizetések \$89.00, összesen \$240.00.

TORONTO: adományok \$18.00, előfizetések \$50.00, összesen 68.00 kanadai (53.72 USA) dollár.

A többi gyülekezettől nem érkezett befizetés. A sajtóvasárnapi (előfizetések felüli és kívüli) adakozók névsora gyülekezetenként, csak vezetőknél:

Cleveland—Nyugat: Bertók, Bónis, Brachna, Csépes, Déry, Domján, Farkas, Féja, Győr, Horváth, Kardos, Kató, Klein, Kneffel, Könyves, Kovács J., Kovács K., Lebach, Miller, Olajos, Radányi, Schönberger, Seltenreich, Szöllösi, Tapolicsányi, Tihanyi, Tomaszchek, Torday, Virágh, Volosin, Záth. — **Toronto:** Bakó, Boros, Kőrös, Nyíregyházy, Takács, Zoltai.

Az AMEK közgyűlése

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia huszonegyedik közgyűlését tartja 1985. november 10-én, vasárnap este 7 órától, november 11-én hétfőn délig, a Nyugat-Clevelandi Magyar Evangélikus Egyháznál.

Egy életmentő imádság

(A szomorú hazai statisztika szerint Magyarország még mindig az élen jár az öngyilkosságok terén. Erre gondolva kell olvasni a budapesti **Reformátusok Lapjában** nemrégén megjelent alábbi sorokat.)

Róza néni nyolcvanöt éves. Fehér bottal jár, amikor jár, inkább csak nyáron, mert télen gyengécske, fulladós. Mikor hetekre, hónapokra családjához megy, mindig elköszön, mert "ki tudja, hátha már nem találkozunk ebben az életben".

Szívesen beszél küzdelmes életéről: volt ő fiatal is, szép is, játékos gyermek is. Tányán nőtt fel, az iskola messze volt, csak másfél osztályt járt. Mai szemmel nézve, ez nagyon kevés, de neki elég volt az életben való eligazodásra. Hálásan emlékszik vissza tanítójára, aki nemcsak írni, olvasni, számolni tanította meg, de a zsoltárok szerzetére is ránevelte. Könnyen ment az éneklés, mert jó hangja, hallása volt, s később, libapásztor éveiben ez volt minden öröme. Tiszta, csengő gyermekhangja messze zengte a mezőn Isten dicséretét. Imádkozni édesapja tanította, aki pásztor-ember lévén, ismerte a csillagok járását, belesodálkozott a teremtett világ szépségeibe, és a teremtő Isten hatalmába.

A gyermekevek emlékei után bűnbánattal vallja fiatal életének botlásait, felnőtt korának sötét állomásait. A legmélyebb ponton kötelet vett a kezébe, és elindult a kertben lefelé, egy alkalmas faágat keresni, ami megbírja. Megtalálta. Megállt alatta, búcsúzkodni az élettől, és elkezdte visszafelé pergetni az eseményeket. Amikor emlékeiben édesapjához érkezett, felragyogott előtte egy imádság, amit tőle tanult, és mondani kezdte:

*Lépék én ágyamba, említék Istent.
Isten ad énnékem három szép angyalt.
Egyik őriz, másik tanít,
A harmadik mennybe viszi lelkemet.*

*Vess el előlem, te gonosz Sátán!
Ne kísértgess engem,
Mert van nekem Fejem!
Fejem az áldott Úr Jézus Krisztus.
Menj el Őhózzája,
Megfelel Ő én képemben!*

*Óh én Uram, Teremtőm,
Mikor engem teremtél,
Annál előbb esmérél.
Szent véreddel megváltál.
Fogadj hozzád, Úr Isten
Halálomnak óráján! — Ámen.*

Mikor odaérkezett, hogy "Vess el előlem, te gonosz Sátán" — még a lábával is

toppantott, hogy nagyobb hangsúlya legyen, s minél messzebbre űzze a kísértőt. A vége felé, a Teremtő előtt való meghajlásnál peregni kezdtek a könnyei, eldobta a kötelet és futva menekült saját maga elvesztő szándéka elől. Bent a házban bezárkózott, és sírva, zokogva köszönte meg Istennek az életet.

A történet röviden ennyi. — Ez a szép régi imádság ki tudja, hány nemzedéket nevelt és segített át szakadékok felett!

Legyen áldott az édesapa emléke, aki megtanította gyermekének ezt az imádságot. — Legyen áldott a Szentlélek Isten, aki szükség idején, jókor juttatta eszébe ezt az életmentő imádságot!

*

Én nem tudok úszni. Ha vízbefúló kiáltozna segítségért, nem tudnék utána ugrani, hogy kimentsem. De amíg vannak az élet más területein fuldoklók, kétségbe esettek, öngyilkosjelöltek, addig nem tudok nyugodtan, ölbetett kézzel ülni.

A Filemonhoz írt levél 21. versére hivatkozom. A legteljesebb bizalommal kéri Pál apostol Filemont: "tudván, hogy annál, amit mondok, többet is fogsz cselekedni". — Ilyen annál is többet cselekvő figyelemmel őrizzük a ráknbizottakat!

Józsa Lászlóné

Égig érő kegyelem

URam, kegyelmes szereteted az égig ér, hűséged a felhőkig. Igazságod olyan, mint a hatalmas hegyek, ítéleteid, mint a nagy mélység, embert és állatot megtartasz, URam. Mily drága a te szereteted, Istenem! Szárnyad árnyékába menekülnek az emberek. Dúslakodnak házad bőségében, örömet árasztasz rájuk, mint patakot. Mert nálad van az élet forrása, a te világosságod által látunk világosságot. (Zsolt 36:6-10.)

Istent csak az ismeri meg igazán, aki találkozik kegyelmével, aki megtapasztalja szeretetének megmérhetetlen mélységét és magasságát. Éppen ezért ez az Isten kegyelmét zengő fenséges zoltár keresztényen hitünk és életünk középpontjába vezet bennünket, amikor rámutat, hol és hogyan találkozik a hívó ember a kegyelmes Istennel.

1. Isten kegyelmét elsősorban mindeneket átfogó gondviselő szeretetében tapasztalhatjuk meg. A zoltáriró alig talál szavakat, amikor a gondviselő Isten dicséretét veszi ajkára. Ő a megtartója, életetője és táplálója mindeneknek. Veszedelem idején kiterjeszti gondviselését, s az emberek, oltalmazó védelme alá menekülhetnek. "Az emberek a te szárnyad árnyékába menekülnek." Mindezek láttán hogyné törne fel a zoltáriró szívéből az ujjongó hála-

adás: "Uram, az égig ér a te kegyelmed!" Istennek ez a gondviselő szeretete ma is velünk van. A Kiskátéban az Apostoli Hitvallás első hitágazatának magyarázata így szól: "Hiszem, hogy Isten teremtett engem minden teremtménnyel együtt. Ő adta testemet, lelkemet... értelmemet... és ezeket most is fenntartja. Ezért ad nekem ruházatot, ételmezt, házat és családot... és mindenfajta jót... Megoltalmaz minden veszedelem ellen. Megvéd és megőriz minden gonosztól. És mindezt csupán atyai, isteni jóvoltából és irgalmasságából cselekszi..." — Hogyné törne fel ma is a hívó ember szívéből az Isten kegyelmét zengő buzgó hálaadás!

2. De nemcsak külső életünkről gondoskodik az Isten. A hívó ember Isten kegyelmes szeretetét látja meg abban a tényben, hogy Isten övének lelki táplálékáról is gondoskodik. Megnyitja temploma ajtaját, s Szentlelkével hívogatja övéit, hogy részesüljenek áldásaiból. S akik meghallják a hívó szót, dúslakodhatnak házában bőséges javaiban. Az igehirdetésben hirdetett evangéliuma világosságát, az úrvacsorában megteríti kegyelme asztalát. Gyermekait megitatja az élet forrásából. S mindezt azért teszi, hogy gyermekei örüljenek az élet áldásainak s ezt az örvendező életet tovább adhassák azoknak az embereknek, akik körülöttük élnek. Így lesznek Isten gyermekei Isten kegyelmes szeretetének és áldásainak közvetítőivé, így jut el Isten kegyelmes szeretete az egész világra, minden emberhez.

3. Isten kegyelmének nagyságát legjobban az érzékelteti, hogy ezt a nagy szeretetét a bűnös emberrel szemben gyakorolja. A 36. zoltár első fele arról szól, milyen bűnös és gonosz az ember, s Isten mégis mindennek ellenére ilyen jóságos és kegyelmes hozzá! S ha még mindehhez hozzávesszük — amiről a zoltáriró még nem tudhatott —, hogy Isten ezért a bűnös emberért megszületett Fiát, Jézus Krisztust feláldozta a keresztfa oltárán, hogy ezáltal bűnbocsánatot, új életet szerezzen, akkor tárul fel előttünk igazán Isten égig érő kegyelme. A kegyelmes Istennel azok találkoznak igazán, akik megtapasztalják és átélik, hogy Isten Jézus érdeméért bűneinket kegyelmesen megbocsátja, s békés boldog új élettel ajándékoz meg bennünket. **Nagy reformátorunk, Luther Márton is így találkozott a kegyelmes Istennel, s ebből a találkozásból született meg a reformáció.**

Reformáció ünnepén minderre emlékezve lássuk meg Istennek hozzánk lehajló, kegyelmes szeretetét, és fakadjon szívünk mélyéből a hálaadás: "Uram, az égig ér a te kegyelmed, a te hűséged a felhőkig!" **sj**

A megtalált sugár

Mesebeli királyfi,
sötétség birodalma
szomorú királyának
legidősebb fia,
hetedhét országon túl
sugarat keresett.
Kereste, megtalálta,
szíve fölé rejtette,
hazaindult vele.
Hazafelé mentében
akárki kért belőle,
senkinek se adott.
S amikor hazaérve,
elő akarta venni,
jaj, hiába kereste,
eltűnt a fénysugár.
Benne és körülötte
minden sötét maradt.

Ment sugarat keresni
a középső királyfi.
Kereste, megtalálta,
hazaindult vele.
Hazafelé mentében
akárki kért, könyörgött,
a megtalált sugárból
senkinek se adott.
S mire hazáig ért,

nem volt mit elővenni:
titokzatosan eltűnt
a megtalált sugár.

Akkor indult el érte
a legkisebb királyfi.
Kereste, megtalálta,
szíve fölé rejtette,
hazaindult vele.
Hazafelé mentében
akárki kért belőle,
mindenkinek adott.
S minél többet adott,
annál fénylőbben fénylett
a megtalált sugár.

Előtört rejtekből,
hordozója alakját
és útját beragyogta,
fényvel övezte már.
Egyre tisztábban fénylett.
Mindenkinek elég lett.
Sötétség országába
megérkezett a nappal,
beköszöntött az élet.
Itt vége a mesének.
De a boldog valóság
száz ilyen mesénél szebb.

Krisztus szeretetének
megtalált sugarával
szolgálhatunk, róhatjuk
életünket, útunkat.

S ha osztogatni kezdjük
megfáradt öregeknek,
kicsi nyomorékoknak,
bajbajutott testvéreknek,
mindenkinek, mindenütt,
mi is úgy járunk vele,
mint az a mesebeli
legkisebbik királyfi!

Jertek, osztogassuk hát
Krisztus szeretetének
megtalált sugarát!
Családi hajlékokban,
meg a munkahelyünkön
és a gyülekezetben...
szeretettóthonokban
és úton-útfélen:
hogy szolgáljat, út, élet
csupa fény, ragyogás,
csupa simogató,
meleg sugár legyen
és csupa szeretet!

T. E.

Újraírt prédikáció

Három kemény nap áll előttem! A princípálisom elutazott a család után az ország másik felébe három napra, tegnap átadta nekem a kulcsokat és a pecséteket. Beírt a naptárba egy-két tennivalót, aztán elvonnult aludni. Búcsúzóul csak ennyit mondtott.

— Káplánkám, három napig te vagy itt az ekkleziában mindenek ura. A feladatok tudod. Egy hónap alatt begyakorolhatad magadat a mindennapos tennivalókba, a többi a pasztorális prudenciára bízom.

Hamar lefordítottam magamban ez utóbbit, tehát lekipásztori bölcsességemre bízta az anyaszentegyház e kicsiny területét.

— Minden rendben lesz Nagytiszteletű úr — makogtam rákveresen és begomboltam a kabátomat. Kezetfogtunk. Barátságosan bólogatott és visszaszólt az ajtóból.

— A tyúkokat reggelenként a szomszéd Juli néni megeteti.

Ez egy kicsit felbosszantott, mert semmi közöm a tyúkjaihoz. Én nem azért vagyok itt, hogy a háztartásba besegítsek. Főiskola van a hátam mögött, papi teendőket kell végezniem, nem gazdaságiakat. Utólag megróttam magam az indulatos gondolatokért, hiszen semmi bántó nem volt az esperes atya szavaiban.

Három nap. Még lefekvés előtt programot dolgozok ki e három szép nyári napra. Néhány családot meglátogatok, sajnos csak néhányat, mert őriznem kell a paróchiát. Van bőven irodai munka, este áhítatot tartok. Szerencsémre a vasárnapi prédikációt már elkészítettem. Négy istentiszteletem lesz a szórványokéval együtt. A

Sajtóvasárnapi adományok 1984

Köszönettel nyugtázzuk az 1984. november 25-i sajtóvasárnap nyomán beérkezett összeget:

CLEVELAND—NYUGAT: adományok \$134.00, előfizetések \$84.00, összesen \$218.00.

TORONTO: adományok \$22.00, előfizetések \$40.00; összesen 62.00 kanadai (44.46 USA) dollár.

A többi gyülekezettől nem érkezett befizetés. — A sajtóvasárnapi (előfizetéseken felüli és kívüli) adakozók névsora gyülekezetenként, csak vezetéknevekkel:

Cleveland—Nyugat: Ambrus, Brachna, Domján, Farkas, Féja, Földényi, Győr, Hargitai, Horváth, Kiss, Klein, Kneffel, Knodel, Könyves, Kovács J., Kovács K., Lelbach, Lovagi, Mészáros, Miller, Olajos, Schönberger, Seltenreich, Szeebach, Szentkirályi, Tapolcsányi, Tenki, Tomascsek, Virágh, Volosin, Záth. **Toronto:** Bakó, Bottlik, Káló, Körös, Takács, Zoltai.

AZ IDEI SAJTÓVASÁRNAP NOVEMBER 24-ÉN LESZ!

keddi lelkészgyűlésre dolgozatot kell készítenem, ez is elveszi egy napomat. És hányan jönnek még lekipásztori tanácsért?

Tehát három nap. Hogy is mondta a princi bácsi? — Pasztorális prudenciára bízom...

Úgy érzem, nem hiányzik a pásztori bölcsesség belőlem. Nyugodtan alhat az esperes, meg lesz elégedve majd lekipásztori munkámmal!

Másnap este.

Rengeteg dolgom volt ma, de papi —alig.

Juli néni korán reggel megetette a tyúkokat. Addig csörömpölt, míg ki nem mentem én is. Kért, hogy hozzak ki egy kanna vizet a tyúkoknak. Fáj a dereka, nem tud emelni. Megtettem a jó léleknek, mire tyúba-főbe dicsért, hogy én milyen barátságos és szíves vagyok. Ha még ugyan nem is tudok úgy prédikálni, mint a nagytiszteletű úr, de sokkal szebben mutatom az áldást az oltár előtt.

Félóra múlva elmenekültem az öregaszonytól, mert talán még most is beszélne. Megtudtam, hogy "rehomája" van, a menyével sokat perlekednek és a kisebbik unokájának nagyon tetszem, aki már második gimnazista és a legszebb lány az osztályban, valamint együtt van a stafirungja is.

Békésen írogattam a hivatalban, amikor beállított egy ismeretlen ember és hosszas bevezetés után száz forint hittestvéri kölcsönt kért, mert a vasúton ellopták a pénztárcáját. Ajánlottam neki, hogy forduljon a rendőrséghez, de azt mondta, hogy azok már úgysem találják meg a tolvajt, mert az elutazott. Nekem gyanús volt ez az ember, meg is mondtam neki, mire kiabálni kezdett. Szerencsémre éppen benézett az ablakon a kurátor bácsi, aki kovács és jóerőben van. Szelíden kitessékelte a szélhámost és meginvitált a műhelyébe.

A műhelyből látni lehet a paróchiát, nyugodtan átmentem. Ott aztán kibökte a jóember, hogy az inasa iskolán van, embert nem talál, a kocsitengelyért meg egy óra múlva jönnek, segítsék az üllőre tartani a tizes tengelyt.

Jó félóra múlva félig siketen, reszkető kezekkel tértem vissza a paróchiára. A kovács bácsi hálálkodott. Mondta, hogy igazi papi ember vagyok, mert az Íráshoz tartom magam, ahol az van: — Egymás terhét hordozzátok!

A harangozó délben gyomorgörcsöt kapott, én húztam meg helyette a harangokat, ő ezalatt kitöltötte magának a nagytiszteletű asszony spájzában egy (vagy két?) kupica pálinkát, mert ilyenkor csak az segít. Meg is róttam a pálinka szeretetét, amit ő alázatosan meghallgatott.

Szerény ebédemet a községi vendéglőben költöttem el, kérés nélkül hoztak egy kisfröccsöt — málna nem volt —, amit jóízűen leküldtem a zsíros ebéd után. Először voltam itt. A tanácsútkár is itt étkezik, futólag ismertem meg csak. Most leült az asztalomhoz és jóízűen eldiskuráltunk. Azt mondta, hogy jókat hallott rólam, örül, hogy ilyen derék kispapja van a falunak, aki a népért él és hal. Szerényen mosolyogtam és magam sem tudom, hogy történt, egyszercsak ígéretet tettem neki, hogy a községi járdaépítésnél délután két órát elvállalok társadalmi munkában.

Fél ötig csakányoztam a kemény földet, megismerkedtem egy sereg emberrel, akik mind megígérték, hogy vasárnap meghallgatnak a templomban, tehát eljönnek istentiszteletre. A járda húsz méterert nőtt ezalatt, tenyeremen szorgalmasan szaporodtak a vérhólyagok. Egyenesen büszke lettem a teljesítményemre, nemcsak a járda nőtt, hanem a káromkodás is fogyott közelemben.

Fél ötkor leálltunk, szelíd erőszakkal bevitték a kocsmába, de csak egy pohár sört fogadtam el. Megvallom, nagyon jólesett. Meg az az éljen is, amit rám kiáltottak.

Visszamenet megdöbbenve láttam, hogy a kertajtó nyitva maradt és a tyúkok a nagytiszteletű asszony felteve őrzött sóskáját legelik. Össze-vissza futkároztam, amíg kizavartam a baromfikat a kertből. A kár sajnos észrevehető.

Gyerünk vissza a papi munkára! Az esti áhítat textusán meditáltam néhány percig, amikor négy lány állított be, hogy bibliai jelzőt vegyen. Ez ugyan nem az én dolgom, mert a kurátor felesége az iratterjesztő, de ha már itt vannak a kislányok, hát hadd válogassanak. Juli néni unokája is köztük volt, válogattak a jelzők között és közben kacarázniak. Gondoltam, itt az alkalom, hogy examináljam őket. Feltettem hát néhány kérdést a konfirmációi kátéből, hogy tudják-e még? Az a huncut Julika meg azt mondta, hogy megfelelnek, ha én is megfelelek nekik. Megígértem. Mire szépen elmondták a káté válaszokat, majd megkérdezték tőlem, hogy tudok-e "twisztölni", mert itt senki sem tud a táncban szépen "twisztölni". Azt hittem, hogy megnyílik alattunk a föld, de nem történt semmi, boldogult püspök atyánk képe nyájasan mosolygott a falról. Rozika a kánai menyegzővel érvelt, ahol tudomása szerint a tanítványok együtt örültek és táncoltak a lakodalmassokkal. Nekem se esne le az ujjamról az aranygyűrű — ha volna! —, ha a nagymama őrizete alatt titokban megtanítanám őket szépen erre a táncra. Elutasítóan feleltem, hogy ismerem ezt a táncot, de én ilyenkor már nem foglalkozom, mert nem illik a hivatásomhoz. Szelíden, de határozottan kitessékeltem őket a tiszteletreméltó hivataltól, de Julika segítségül hívta az öreg-

anyját, aki betessékelt minket hozzájuk. Terített asztal várt bennünket — nagyszerű kuglófot tud sütni a drága öreg néni — aztán ígéretet tett, hogy nem kürtöli szét a faluban és bekapcsolta a rádiót. Sóhajtvá kezdem bele a táncórába, ebbe a derekfi-camító táncműveltebe. Sajnos ismerem ezt az ostoba divatos táncot, mert otthon két húgom van és mindig velem gyakorolták. Csillogó szemmel lesték a tornamutatvány-

nak is beillő táncmozdulatokat — jelzem ez a tánc még tisztességesnek is mondható, mert a párok egy ujjal sem érintik egymást — Julika bizonyult a legtanulókönyebbnek. Meg vagyok vele elégedve — hártározottan jól halad.

Félóra múlva leléptem rengeteg kuglóf elfogyasztása után, finom volt a kakaó is, persze meg kellett ígérnem, hogy egy-két táncleckét adok még.

A kertek alatt mentem haza. Az esti szolgálat ígéjét újból magam elé tettem, megakadt egy versen a szemem: — Mindent megpróbáljatok, ami jó azt megtartátok. A mai napon mindent csináltam, csak azt nem, ami a dolgom lenne.

Még két látogatóm volt. Két legény jött be nyakig olajosan, bemutatkoztak, jó-egészséget kívántak és illedelmesen megkértek egy papi jócselekedetre. Szívesen álltam rendelkezésükre, kifelé menet alkalomhoz illő mondanivalón gondolkoztam. Az utcán odavezettek egy bedöglött motorkerékpárhoz, ami nem akar megindulni, most már csak én segíthetek. Letettem hát a kabátom, felidéztem motoros tudományomat, végigpróbáltam az üzemanyag útját, a karburátort, a szikrát, csakhamar rájöttem, hol a hiba. Beállítottam a gyújtást — gondolatban áldottam a nagybácsimat, aki motorozni tanított. Kellő csődület közepén — már gyülekeztek a hívek az esti áhitatra — egy rúgással beindítottam a motort és átadtam a kormányt a megilletődött legényeknek. Azt hiszem, egy éves prédikálással sem szereztem volna előttem olyan tekintélyt, mint ezzel a félórás szereléssel. Hát ez bizony nem nagy dicsőség!

Az esti áhitaton jónéhányan fáradtan szunyókáltak. A kurátor és a többiek

siettek utána haza, az öregasszonyok rá-érősebben körülfogtak. Megkérdezték, hogy nincs-e valamire szükségem, meg hogy miért vagyok olyan levert? Búsán megvallottam nekik, hogy az elvesztegetett nap miatt bánkódom. Mennyi szép és jó papi munkát tűztem ma ki magam elé és nem végeztem el belőlük szinte semmit.

Juli néni csípőre tette kezét.

— Hogy nem-e? — kérdezte harcia-

san — egy hónap alatt nem végzett annyi lelkipásztori munkát odabenn, mint a mai egy napon idekinn! Milyen jólesett öreg derekamnak, hogy a tisztelendő úr hozott helyettem reggel egy kanna vizet. De jól-esett a kovácsnak is nagy bajában a segítség! A harangozó sem fogta be a száját, hogy kisegítette őt a tisztelendő úr! A koma meg azzal jött haza a járdaépítésről, hogy vasárnap nagy templombamenés lesz, pedig félve nem látta már belülről a templomot! A kislányok mennyire dicsérték, hogy milyen kedves, barátságos — jól van, nem mondom tovább. A legények meg a paróchiáig eljöttek már, ami nagy szó! Itt ma mindenkin segítettek!

— Jól mondi a Juli — bólogatott Rozi néni — ez ippeg így nagyon jóvan. Először szeretni köll az embereket, segíteni köll rajtuk. Akkor aztán hisznek is annak, aki a jót mondja nekik. Az öreg tisztelendő úr már nem tud harangozni, csákányozni, mer aszmás. Motort javítani sem tud, azt a kistisztelendőnk tudja. El is érte azokat, akiket már szinte elbúcsúztattunk.

— Akárhogy is van — kiáltott közbe a Juli szüle — ma csak aludjon jól kistisztelendőnk, a legjobb szolgálatot tette a falunak!

— Az embereknek!

— Az Istennek!

Elmentek hazafelé. Meghatottan néztem utánuk. Kedves jó öregek. Lehet, hogy igazuk van.

Abba is hagyom az írást, sok dolgom van még. Újra kell írnom a vasárnapra készített prédikációm. Más papi szolgálatot mutatott nekem Isten az eddigi mellett és boldog vagyok, hogy az újrújú gyülekezetnek prédikálhatok.

H. N. I.

REFORMÁCIÓ ÜNNEPÉRE

Hálát adok Neked, egyház Ura, Krisztus, mert a Te munkád volt a reformáció. Köszönöm, hogy evangélikus egyházam tagja lehetek és így a reformáció áldásaiban részesülhetek. Köszönöm a tisztán hirdetett ígét és a rendelkezés szerint kiszolgáltott szentségeket. Igéddel továbbra is tisztogasd az egyházat, hogy a reformáció ne csupán történelmi emlék, hanem állandó megújulás legyen az egész egyházban, a mi gyülekezetünkben, és az én életemben is, a Te dicsőségedre és a mi üdvösségünkre. Ámen.

Jávor Pál: Csendes percek c. imádságoskönyvéből (1967).

GYÜLEKEZETI HÍREK

BUFFALO

Lelkész: Buthy Dénes esperes

Templom (Our Savior): 1037 Grant Street.

Paplak: 1035 Grant Street (14207). Tel.: (716) 873-2077. Angol—magyar istentisztelet minden vasárnap de. 11 órakor.

Július 15-től egyhetes nyári Bibliaiskola volt 18 tanulóval és három tanítóval. Hagyományos gyülekezeti piknikünk a templomkertben idén is meghozta a sikert augusztus 18-án.

Kereszteltük Rogers Lynn Jennifert. Házasságot kötött Csendom István és Lorenzo Rose, valamint ifj. Weigold William és Rogers Jennifer. Elhunyt Meitner Károly 84, Macek Dániel 59 és Gelly Sándorné sz. Zugó Ethel 79 éves korában.

Hálás köszönet illeti Meitner Károlynét, aki elhunyt férje végrendeletéből \$2,000-et juttatott a gyülekezetnek.

CLEVELAND—NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Templom: W. 98 és Denison Avenue — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th Street (44102). Telefon: (216) 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven. Úrvacsoraosztás minden hó első vasárnapján és az ünnepnapokon. Vasárnapi iskola októbertől májusig 9.30-kor angol, 10.45-kor magyar nyelven.

Az év elejére visszatekintve elsőnek a január 20-i évi közgyűlésre utalunk. Az elhangzott jelentések szerint 1984-ben vasárnaponként átlagosan 64 hívünk vette igénybe az egyház igehirdető és tanító szolgálatát, e számon belül az angol templomlátogatás 1-gyel, a magyar 3-mal csökkent. Három keresztelest, öt esketést, egy konfirmálást volt. Eltemettünk öt egyháztagot. 633 úrvacsorát osztottunk ki.

A pénzügyi bizottság jelentette, hogy 1984. évi bevételünk 41,616.57-et tett ki, míg a kiadás 42,522.38-ra rúgott. Missziói pénztárunk az egyházkerületnek átutalt 2,034.99-et, a Magyar Konferenciának 226.11-et. Híveink adakozása az LCA Világéhség Akcióra 202.00, a clevelandi Kossuth-szobor restaurálására 225.00, egyéb közegyházi és helyi célokra 327.00 dollárnyi volt. — Az Oltáregylet, Angol Női Kör és a Férfikör pénztárainak együttes évvégi egyenlege 3,077.93.

A gyülekezet elöljárói 1985/86-ban: a) tisztviselők, kik a presbitérium tagjai: v. Kemes

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO

ERŐS VÁR (USPS 178560)

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

László felügyelő, Lovagi Tibor ellenőr, Őri Gyula missziói pénztáros, v. Radányi Oszkár dr. ellenőr, Rózsahegyi Károly ellenőr, Sala Norbert másodfelügyelő, Szalay István pénztáros, v. Tapolcsányi Oszvald dr. jegyző, dr. Tomaszek László a pü. bizottság elnöke; b) tisztviselők, akik nem tagjai a presbitériumnak: Gaydán Melinda pü. titkár; c) a presbitérium rendes tagjai: Kató Gyula, Miller Henrik, Pelsőci Willibald, dr. Tihanyi Sándor, Tomaszek László, Tóth Klára, Váraljay János; d) tb. presbiter: Majoros Pál. — Házgondnok: Hegedűs Sándor. Organista: Legeza Adrienne.

Valószínűleg ritkán fordul ilyen elő, ezért külön említésre méltó, hogy a presbiterek és tisztviselők templomi beiktatásán két generáció — apa és fiú — együtt tett fogadalmat: Tomaszek László presbiter és dr. Tomaszek László pü. bizottsági elnök személyében!

A jan. 27-i tisztviselői ebéden elismerő oklevelet adtunk dr. Tihanyi Sándor presbiterrünknek, aki a pénzügyi bizottság elnöke volt 32 évig, valamint Záth Lajosné oltáregyleti tagnak, aki aznap 93. születésnapján is a konyhában szorgoskodott.

Az év kiemelkedő eseménye volt a templomszentelés 35. évfordulója ápr. 28-án. Az ünnepi istentiszteleten dr. Brachna Gábor főesperes hirdetett ígét magyarul a 121. zsolttár, Paul Swartz h. püspök angolul az ApCsel 4:23-33 alapján. Közreműködött a ref. énekkar Kiss János egyháztagunk vezényletével. A zsúfolt templom után nagyszámú vendégsereg vett részt a jubileumi díszvacsorán is, melynek felemelő műsorra nyújtott alkalmat arra, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia Luther-mellszobrot adjon át Kiss János zenetanárnak, mintegy köszönetül a Luther-kantáta megírásáért. Ugyanő kapott Ordass-bronztáblát Volosin Lenkétől, zenei tevékenysége elismerésül.

Keresztelés: Dial Laura, Dial Tina, McClain Gabrielle, McClain Garret, McClain Sabrina

(két családból öt gyermek együtt, 10 és 15 év között) ápr. 14-én; Tomaszek Endre Pál júl. 21-én. — Konfirmáció: Dial Laura, McClain

Gabrielle, McClain Garret, Ratliff Lisa angolul, Féja Krisztina magyarul, pünkösdkor, május 26-án. — Esketés: Juhász István Imre és Mihalak Katalin 1984. szept. 1-én; Somogyi Lél és Ambrus Erzsébet ápr. 10-én; Salay Steve és Bogdanovic Aleksandra júl. 20-án; Perron Victor és Lyon Nancy okt. 5-én. — Temetés: A bajorországi Kemptenből származott özv. Schandl Rudolfné sz. Breutmann Ingeborg 66 éves korában jan. 13-án; a budapesti születésű Faragó György Cegléden hunyt el 55 éves korában máj. 24-én, ott temették el; a Pécssett született Bónis András 90 éves korában jún. 11-én, házgondnokunk volt 1955/56-ban. "Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az Ő Fiában van." (1Jn 5:11) — Elhunytában is jót tett egyházával özv. Schandl Rudolfné. kinek hagyatékából gyülekezetünk is részesedett killecezer dollárt meghaladó összegben.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1985. NOVEMBER HÓ

1. Jn 15:9-17 — Ez 34:1-16
2. Tit 2:1-10 — Ez 34:23-31

PÜNK. U. 23. VAS. — NOV. 3.

Heti ige: Zsolt 130:4

3. Zsid 5:1-10 — Mk 10:46-52
4. Mt 7:1-5 — Ez 36:1-15
5. 1Kor 5:9-13 — Ez 36:16-32
6. 1Sám 26:5-25 — Ez 37:1-14
7. 1Jn 3:19-24 — Ez 37:15-28
8. Rm 7:14-25a — Ez 40:1-5
9. 2Pt 3:13-18 — Ez 40:6-16

PÜNK. U. 24. VAS. — NOV. 10.

Heti ige: 2Kor 6:2

10. Zsid 7:23-28 — Mk 12:28-37
11. Jób 14:1-6 — Ez 43:1-12
12. Mt 24:15-28 — Ez 47:1-12
13. Mt 24:29-35 — Ez 48:30-35
14. Mt 24:36-42 — 1Ts 1:1-10
15. Zsid 13:1-6 — 1Ts 2:1-12
16. Zsid 13:7-9a — 1Ts 2:13-16

PÜNK. U. 25. VAS. — NOV. 17.

Heti ige: 2Kor 5:10

17. Zsid 9:24-28 — Mk 12:41-44
18. Jer 8:4-7 — 1Ts 2:17-20
19. 1Móz 19:12-19 — 1Ts 3:1-5
20. Lk 13:6-9 — 1Ts 3:6-13
21. Ézs 1:10-17 — 1Ts 4:1-12
22. Jel 2:8-11 — 1Ts 4:13-18
23. Jel 20:11-15 — 1Ts 5:1-11

PÜNK. U. UT. VAS. — NOV. 24.

Heti ige: Lk 12:35

24. Jel 1:4b-8 — Jn 18:33-37
25. Ézs 65:17-25 — 1Ts 5:12-28
26. Zsid 4:3-11 — 2Ts 1:1-12
27. Mk 13:31-37 — 2Ts 2:1-17
28. Hálaadás ünn. 5Móz 8:1-10 — Lk 17:11-19
29. 1Pt 4:12-19 — 2Ts 3:1-5
30. 2Pt 3:3-13 — 2Ts 3:6-18

1985. DECEMBER HÓ

ÁDVENT 1. VAS. — DEC. 1.

Heti ige: Zak 9:9

1. 1Ts 3:9-13 — Lk 21:25-36
2. Hab 2:1-4 — Zak 1:1-6
3. Mik 2:1-5, 12-13 — Zak 1:7-17
4. 1Móz 49:8-10 — Zak 2:1-9
5. Jn 18:33-38 — Zak 2:10-17
6. Jer 23:5-8 — Zak 3:1-10
7. Sof 3:14-17 — Zak 4:1-14

ÁDVENT 2. VAS. — DEC. 8.

Heti ige: Lk 21:28

8. Fil 1:3-11 — Lk 3:1-6
9. Ézs 26:1-12 — Zak 5:1-11
10. Ézs 63:15-64:3 — Zak 6:1-8
11. Mk 13:5-13 — Zak 6:9-12
12. Ag 2:1-9 — Zak 7:1-14
13. Mt 24:1-14 — Zak 8:1-17
14. Ézs 35:3-10 — Zak 9:9-12

ÁDVENT 3. VAS. — DEC. 15.

Heti ige: Ézs 40:3, 10

15. Fil 4:4-9 — Lk 3:7-18
16. Mt 11:11-15 — Zak 11:4-17
17. Mt 3:1-12 — Zak 14:1-11
18. Ézs 40:1-8 — Mal 1:6-14
19. 2Tim 4:5-8 — Mal 2:17-3:5
20. Hós 14:6-10 — Mal 3:6-12
21. Ézs 45:1-8 — Mal 3:13-18

ÁDVENT 4. VAS. — DEC. 22.

Heti ige: Fil 4:4-5

22. Zsid 10:5-10 — Lk 1:39-55
23. 2Kor 1:18-22 — Mal 3:19-24
24. Lk 2:1-14 — Tit 2:11-14
25. Karácsony 1. Lk 2:15-20 — Tit 3:4-7
26. Karácsony 2. Jn 1:1-14 — Zsid 1:1-6
27. 1Jn 2:21-25 — Jn 1:15-18
28. Jer 31:15-17 — Jn 1:19-28

KAR. U. VAS. — DEC. 29.

Heti ige: Jn 1:14

29. Zsid 2:10-18 — Lk 2:41-52
30. Ézs 63:7-9 — Jn 1:29-42
31. Lk 12:35-40 — Jn 1:43-51